

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ
TÉZISEI

Csóti Magdaléna

A farkasember anatómiája

*Kanonizációelméleti fejtegetések a farkasember-
irodalom kapcsán*

ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola
Prof. Dr. Kállay Géza

Modern angol és amerikai irodalom doktori program
Ferenc Győző, habil. egy. doc.

A bizottság tagjai:

Elnök: Prof. Dr. Kállay Géza

Opponensek: Dr. Bezeckzy Gábor, Dr. Farkas Jenő

Titkár: Dr. Timár Andrea, adj.

Témavezető: Friedrich Judit, egy. doc.

Budapest, 2014

A farkasember anatómiája

*Kanonizációelméleti fejtegetések
a farkasember-irodalom kapcsán*

Csóti Magdaléna

TÉZISEK

I. A kutatás tárgya és célja

Kutatásom kiindulópontjaként feltételeztem, hogy a nyugat-európai farkasember irodalom, vagyis a kifejezetten az emberből farkassá változni képes figura alakja köré épülő, főképpen angol-szász irodalmi szövegek egységes korpusza megnevezhető (továbbiakban „farkasember-irodalom”). A kanonikus, vagy kanonizálható farkasember-irodalmat a kontinuitás és a folyamatos referencialitás függvényében határoztam meg. Ebből következően kézenfekvő volt azzal a hipotézissel dolgoznom, hogy a farkasember motívumát feldolgozó bizonyos írások és írók különösen hozzájárulnak eme vélt egység fenntartásához, vagyis előrevetíttem egy farkasember-irodalmat meghatározó kánon létezését.

Alapvetően feltételeztem, hogy a farkasember-irodalom nem szerepel kitüntetett helyen az irodalomkutatásban, ennek ellenére egységes, megnevezhető korpusznak tekintetem. Hamar rá kellett azonban jönnöm, hogy a farkasember-irodalommal foglalkozó „szakirodalom” alapján bajosan tételezhetek fel egységes farkasember-irodalmi kánont. Mi sem bizonyítja ezt ékebben, mint az irodalomtudományi érdeklődést dokumentáló szövegek hiánya. Bár a farkasember alakját szerepeltető szövegek száma hatalmas, minőségük, műfajuk, témáik zavarba ejtően szerteágazóak. Ahhoz tehát, hogy egységes farkasember-irodalmi kánonról beszélhesünk, szükséges a szövegek szelekciója; felmerül azonban a kérdés, mi alapján is történik az effajta szelekció.

A kérdést megválaszolandó behatóan foglalkozom az *irodalom* és a *kánon* mibenlétével. Abból indulok ki, hogy ahhoz, hogy meghatározzak egy érvényes farkasember-irodalmi kánont, tudnom kell, mit jelent az *irodalmi* és mit a *kánon*. Bár számos más megközelítésmód kínálkozik a kérdés megválaszolására, számomra *irodalom* és *kánon* fogalmainak társadalmi, illetve kollektív tudás alapú elemzése bizonyult a legtermékenyebbnek és a legizgalmasabbnak. Ismeretelméleti-tudományszociológiai megközelítésben a kánon irodalomtudományi megfigyelések és önmegfigyelések finomra hangolt rendszereként értelmezhető, melyben a kánon a róla folyó diszkurzus és az (ön)reflexió révén termelődik újra folyamatosan.

A dolgozatban ismertetett, a valóság bizonytalanságának, jobban mondva konstruáltságának bizonyosságát modellező, az alapvetően instabil mindennapi realitás stabilitásának létrejöttét és fenntartását körüljáró valóság-, rendszer- és kánonelméletek tanulmányozása nemcsak irodalom és kánon fogalmának megértését mozdítja elő, de a farkasember képlékeny természetének feltérképezésében is jelentős szerepet játszanak. A dolgozatban bemutatott karakter-, illetve farkasember-irodalmi szövegelemzések célja az elmélet gyakorlati megerősítése, ahol a liminalitás paradox mód központi jelentősége, a határátlépések és -megvonások szabályokhoz kötött önkényessége és bizonytalansága ugyanúgy sajátja a kétalakú karakternek és a köré felépülő szöveg-együttesnek, mint bármilyen valóságkonstrukciónak: jelesül a kánonnak és az irodalomnak.

II. A dolgozat felépítése, alkalmazott módszerek

A dolgozat első felét farkasember-példákkal tarkított, szigorúan elméleti fejtegetések teszik ki, melyek előkészítik és teoretikus kontextusba ágyazzák a dolgozat második felében bemutatott irodalmi elemzéseket. Míg az első három fejezet az irodalomkutatás

önreflexivitását; a társadalmi emlékezet és kollektív tudás, valamint a kánon kapcsolatát; illetve a kuhni paradigmaelmélet alapján leképezett kánonfogalmat járják körül, addig az utolsó három fejezet az ezen elméleti fejtegetések mentén kibontott irodalmi elemzéseket vonultatja fel.

Az elméleti és az elemző jellegű fejezetek egymást visszahangozzák, közöttük számos átfedés és párhuzam található, hiszen mindegyik ugyanarra a jelenségre koncentrálna: a farkasember alakjában megragadható megragadhatatlanságra, mely érdekes módon az (ön)reflexivitás, az irodalmiság és a kanonikuság sajátja is. Az alapvetően a liminalitás és a transzformáció témakörei mentén kibontott blokkok így különböző aspektusait járják körül egyazon jelenségnek: az állandóság változásának és a változás állandóságának; a stabilitás dinamikájának és a dinamika stabilitásának.

Az első fejezet az (ön)reflexióval foglalkozik és java részét Pierre Bourdieu és Niklas Luhmann szociológusok elméleteiből építkezik. A bourdieu-i mezőelmélet felől magyarázva (ön)reflexió mindig csak részben valósulhat meg. Adott mezőt a benne adott pozíciót elfoglaló, annak megtartásáért/kisajátításáért küzdő ágensek közötti kommunikáció tartja feszültségben (ezáltal mintegy életben). Amíg az ágens adott mezőben érdekelt, lehetetlen számára a teljes objektivitás, valamilyen szinten mindig részrehajló marad.

A luhmanni rendszerelmélet megközelítésében a reflektáltan hiányos (vakfoltos) (ön)reflexió az (ön)megfigyelés egyetlen lehetséges módja. A megkülönböztetések mentén felépülő egyszerű és komplex rendszerekbe kódolt vakfolt nélkül nem volna lehetséges megfigyelés, nem volna lehetséges az információk szűrése, szelektálása és rendszerezése – ahogyan nem lehetséges vakfolttól mentes rendszer, úgy nem lehetséges vakfolttól mentes kánon sem.

A második fejezetben a kánon a valóság társadalmi felépítésében kiemelkedő szerepet játszó, a kollektív társadalmi tudás ápolását szolgáló intézményként jelenik meg. Peter L. Berger és

Thomas Luckmann szociálpszichológiai megközelítésében az ilyen intézmények jellemzően a történetiségre, a kontrollra és az önnön valóság(osság)ának védelmét és legitimációját szolgáló különböző valóságfenntartó stratégiai arzenálra épülnek. A kánon mint a valóság (adott szeletének) értelmezését lehetővé tevő rendszerezett tudás tára jellemzően komplex társadalmi formákban megjelenő intézmény. Letéteményeseinek elsődleges feladata a meglévő tudáshalmaz rendezése, gondozása, védelme, fenntartása, továbbadása és adott kontextusban adott cselekvők számára elérhetővé tétele.

A halbwegs-i és assmanni emlékezetelmélet továbbviszi a fenti gondolatokat. Elgondolásukban a társadalmakat összefogó konnektív struktúra a kollektív kulturális emlékezés, mely lehetővé teszi, hogy a társadalmi identitás generációkon keresztül viszonylag változatlan maradjon. Hasonlóan a berger–luckmann-i társadalmivalóság-fenntartó intézményekhez, a kulturális emlékezés is folyamatosan újratermeli és megerősíti a közösséget és az általa képviselt/megélt/konstruált valóságot. A kánon kifejezés etimológiai vizsgálata ilyen társadalmi intézményre utal, hiszen a kifejezés az ókortól kezdve a tájékozódást, a helyes út megtalálását, a mértékadó etalont jelölte mind a szó konkrét, mind pedig elvont értelmében.

Irodalomtudományi megközelítésben a kánon terminus a tanulmányozásra érdemes, a megőrzött tudás továbbadására alkalmas, a diszciplína avatottjai által folyamatosan átdolgozott és kommentált, szelekció (értéktelített határmegvonás) útján kialakított szövegkorpuszt jelöli. Adott korpusz a megkülönböztetés rajta keresztül megnyilvánuló rendezőereje folytán válik kánonná, miközben olyan motivációs struktúrát közvetít, amely adott értelmező közösség szempontjából központi normákat és értékeket sugall. A kánon mint a kollektív kulturális emlékezés keretein belül raktározott társas tudás intézményesült tára a társadalmi, illetve csoport-identitás koherenciájának továbbvitelét, viszonylag intakt „állapotban” való megőrzését szolgálja.

A harmadik fejezet a kuhni paradigmaelmélet felől közelít a kánon meghatározásához: ebben a megközelítésben a kánon csoportkohéziós eszközként is értelmezhető, amely felel a csoport-/társadalmi identitás egységes és kontinuus arculatáért: a jelenen keresztül segít megteremti a múltat, hogy a társadalom utólag objektívnak ítélt oksági kategóriák mentén hozott tudatos, értékeltetett és normákon alapuló döntésektől vezérelve alakíthassa jövőjét. Ahhoz, hogy új művek, korpuszok egyáltalán pályázhassanak a „kanonikus” címre, egyfelől szükséges, hogy megfeleljenek a meglévő kánon által támasztott követelményeknek, másfelől olyan megismerési, elméleti vagy módszertani példákkal kell szolgálniuk, melyek vagy a meglévő kánon(ok) hiányosságait pótolják, vagy képesek egészében helyettesíteni az(oka)t.

A negyedik fejezet vezeti fel az első gyakorlati elemzést. Chantal Bourgault du Coudray *The Curse of the Werewolf. Fantasy, Horror and the Beast Within (A farkasember átka – Fantasy, horror és a bennünk élő vadállat; 2006)* című kötetében szereplő „A manifesto for werewolves” („Farkasember-kiáltvány”) című fejezet szoros olvasásával mutatok be egy farkasember-irodalom kanonizációra tett kísérletet. Du Coudray a korpuszt elsősorban a gótika és a fantasy műfajait (illetve általában véve a posztmodern elméletek keretében vizsgált populáris irodalmat) alapul véve emeli be a farkasembereket szerepeltető szövegeket az irodalomról folyó elméleti és tudományos diszkurzusba.

Az ötödik fejezetben Guy de Maupassant *A farkas* és Peter Flemming *A préda* című novelláinak elemzése a farkasember alakjának meghatározásában nagy szerepet játszó lokalitást járja körül. A normális és a deviáns; a határsértő és a határt még tiszteletben tartó; a periféris és a kirekesztett ellentétei(nek) dekonstrukciója) mentén felépített érvelés egyúttal a kánon működésére is reflektál.

A hatodik fejezet a mesével és a mesekánonnal mint a kollektív tudás őrzésének és továbbadásának különös médiumával foglalkozik. Ahogyan a kánon, úgy a mese is azokat az elemeket rögzíti

és viszi tovább, melyek egyfelől a közösség emlékezete és a realitásról való tudása szempontjából relevánsak, normatív erejűek, másfelől aktualizálhatók. A *Piroska és a farkas* mese különböző változatainak összehasonlító elemzése szemléletes esettanulmányul szolgál a mese, a kánon és a mesekánon állandóságában rejlő dinamika elméletének gyakorlati bemutatásához.

III. A kutatás eredményeinek ismertetése, a téma további feldolgozási lehetőségei

Legyen szó bár irodalmiságról; (ön)reflexivitásról; önmagunk, kutatási terepünk, témaválasztásunk vagy kutatási módszereink vizsgálatáról; a kánon mint a kollektív társadalmi és kulturális tudás intézményes tárának felépítéséről; farkasember-irodalmi kanonizációs törekvés kritikai elemzéséről; centrum-periféria modellbe illeszkedő emberfarkas-narratívákról; vagy a mesehagyomány továbbéléséről, a változás és a változatlanosság, a transzformáció és az állandóság, a liminalitás bizonytalanságának és a középpont bizonyosságának egymásnak feszülése minden esetben feloldódik az ellentételezés konstruáltságát felfedő képlekenységben.

A farkasember a valóság „valótlanságát”, konstruáltságát, kiszámíthatatlanságát jeleníti meg. Azonban az alakjába vésett konstans metamorfózis nem egyszerűen az identitás és vele az eleve adott interpretációs sémák mentén leképezhető valóság válságára és megragadhatatlanságára utalnak. A farkasember éppen azt mutatja meg, miként hordozza magában az ember a farkast, a farkas az embert, a változás az állandóságot, az állandóság a változást: miként értelmezhető a válság a változást sürgető lehetőségként, és fordítva: miként értelmezhető a változás válságként.

A farkasember ambivalens potenciáljában egyszerre van jelen mindkét aspektus: potenciálisan bármikor fenevaddá vagy emberre változhat, és sosem tudhatjuk biztosan, melyik megnyilvánulása a „valódi” – mert valójában megfejthetetlen enigma: se nem ál-

lat, se nem ember, hiába próbáljuk kategorizálni. Azonban ez a kettősség nem feltétlenül felzaklató: értelmezhető a világ állandó változékonyságát egyedi módon megjelenítő létállapotként, mely a hibrid lények közül egyedül a farkasemberek sajátja. A bestiáriumban felsorolt szörnyek közül talán benne testesül meg legmarkánsabban a valóság mint egészében szubjektív konstrukció, hiszen a világok közötti átjárás számára nemhogy nem lehetetlen, de lételeme.

Hasonlóan az egyéb kánonok formálóihoz és kutatóihoz, a dolgozatban magam is megneveztem a számomra a kánonformálás, kánonműködés, valóságtermelés és farkasember-irodalomkutatás szempontjából mérvadó szerzőket és írásokat; egyeseket elhagyva, másokra nagyobb hangsúlyt fektetve. A szelekció egyértelműen a korpusz tudományos relevanciáját, ezáltal potenciális továbbélését szorgalmazza. Az eredmény segít új megvilágításba helyezni a kánon fogalmát, és felhívni a figyelmet a farkasember alakja körül kialakult irodalmiszöveg-anyagra mint az irodalomtudományi kutatás termékeny és izgalmas terepére.

Tekintve, hogy a dolgozat terjedelme véges számú mű elemzését tette lehetővé, a további farkasember-irodalmi szövegek felkutatása és az itt felkínált elméleti keretben történő vizsgálata újabb, eddig fel nem fedett aspektusait mutathatják fel a létező szöveganyagnak. A kanonizációelméleti megközelítés mellett az identitáselméletek felől is érdemes behatóbban tanulmányozni a farkasember mint kétalakú hibrid lény karakterét. Bár a dolgozatban felvezetett elemzések inkább a kánon elméletben vázolt működését hivatottak bemutatni a gyakorlatban, igyekeztem az identitás kérdését is beleszőni a konkrét irodalmi művekkel foglalkozó fejezetekbe. A téma ilyen (identitáselméleti, pszichológiai) megközelítése további rétegeit tárna fel a motívumokban gazdag szöveganyagnak.

Eötvös Loránd University
Faculty of Arts

**DOKTORAL DISSERTATION
THESES**

Magdaléna Csóti

The Anatomy of the Werewolf

*Canonization Theory in Light of Literary Texts
Focusing on Werewolves*

ELTE Doctoral School of Literary Studies
Dr. Géza Kállay, professor

Modern English and American Literature Doctoral Program
Győző Ferenc, professor

Members of the committee:
President: Dr. Géza Kállay, professor
Opponents: Dr. Gábor Bezeckzy, Dr. Jenő Farkas
Secretary: Dr. Andrea Timár, senior lecturer
Supervisor: Judit Friedrich, associate professor

Budapest, 2014

The Anatomy of the Werewolf
Canonization Theory in Light of Literary Texts
Focusing on Werewolves

Magdaléna Csóti

THESES

I. Object and aim of research

Originally, I hypothesized that a Western European canon of literary texts focusing on werewolves, that is, a group of texts dealing mainly with humans capable of transforming from man into wolf, exists. I defined the canonical group of texts which I came to refer to as “werewolf literature” along the lines of continuity and referentiality. Consequently, it seemed a fruitful approach to postulate that certain texts focusing in werewolves and certain authors writing such texts play a central part in maintaining the assumed unity of the corpus; that is, I anticipated the existence of a canon of werewolf literature.

I assumed that texts focusing on werewolves do not form an integral part of the key subject material of literary criticism. Still, I claimed that the texts form an organic unity. I had to realize, however, that based on critical literature dealing with the werewolf corpus, it is nearly impossible to point out an integral group of such texts, let alone a canon of werewolf texts. The lack of literary criticism regarding the subject seemed to support the above suggestion. Although the number of texts dealing with werewolves is embarrassingly huge, their quality, genre and topics are varied and tend to head off in all possible directions. Thus, in order for me to be able to claim an existing group of literary texts focusing on werewolves, I had to indulge in a strict process of selection – which brought about the question: on what basis should such a selection occur?

The thesis explores the nature of *literature* and *canon* with the aim to answer the question above. I assumed that in order to define an existing canon of the werewolf corpus, I have to be specific about what I mean by *literary* and *canon*. Although many approaches and answers exist, I incline to investigate the subject from the point of view of sociology, social psychology and the theory of (collective) knowledge. This approach makes it possible to present the canon as a finely tuned system of literary critical and theoretical reflections and self-reflections which generates and perpetuates itself through the ongoing discourse about it.

On the one hand, the theories of reality construction, systems theories and canon theories presented in the thesis modelling and revealing the certain uncertainty of reality as a highly instable social construction, help us understand and define the terms of literature and canon. On the other hand, they play a crucial role in mapping the elusively ambivalent nature of the werewolf. The analysis of characters and close reading of literary texts aim at supporting the theories referred to above: revealing the centrality of liminality; the necessary arbitrariness of borders and definitions of transgression. Whereas these issues are (fictitiously) physically and emotionally embodied by the bi-local character of the werewolf and the group of texts focusing on them, they are also inherent to any reality construction: such as literature or the canon.

II. Structure and methods

The first part of the thesis relies on three chapters dealing with a theoretical analysis of sociological, social-psychological and theory of knowledge based theories about the canon. The chapters, enhanced with explanatory examples brought from the werewolf corpus, aim at providing a background to as well as contextualizing the second part of the text presenting three case studies of analysis of literary texts focusing on werewolves. Whereas the first three

chapters explore the role of (self-)reflexivity in literary criticism; the relationship between social knowledge, collective memory and the canon; and the definition of the canon as derived from Kuhnian paradigm theory; the three chapters in the second part of the thesis show how theory can be implemented into practice by the close reading of specific literary texts.

The overlap between theoretical and practical analytical chapters is not by chance: at the core of all six chapters stands the ungraspably paradoxical and/or ambivalent nature of the werewolf which quality is specific to (self-)reflexivity, literature as well as canonisation. The different chapters approach the subject of liminality and transformation from diverse points of view, thus revealing the many facets of one and the same phenomenon: the constancy inherent to change, the change inherent to constancy; the stability of dynamics, the dynamics of stability.

The first chapter entails sociologists Pierre Bourdieu and Niklas Luhmann's take on (self-)reflexivity. Bourdieu's field theory explains why (self-)reflexion must always be incomplete. A field is kept in motion and exists through tension generated by agents holding or fighting (interaction and communication) for a position in the field. As long as the agent has interest in the field, they cannot be wholly objective when observing or reflecting on phenomena related to the field. Luhmann's system theory claims that a blind-spotted reflexion is the only reflexion that there is. Without a blind spot inherent to any system (simple or complex) based on and perpetuated by continuous differentiation, observation and (self-)reflexion, that is, the meaningful selection and systemization of information would not be possible. Similarly to other systems, the canon-as-system has its blind spots, too.

In the second chapter, I revisit canons as institutions playing a crucial role in the social construction of reality and the maintenance of collective social knowledge. From Peter L. Berger and Thomas Luckmann's social psychological point of view, such institutions are based on historicity, control, and reality maintaining strategies

serving the defence and legitimation of the reality as perpetuated by/through them. The *canon* as a systemized storage institution of knowledge and information enhancing the interpretation of (specific segments of) reality typically occurs in more complex forms of social co-existence. Agents responsible for the perpetuation of any canon are primarily engaged in organizing, maintaining, defending, and passing on existing set(s) of knowledge, while ensuring their availability and retrievability to other agents active in the same social and cultural context.

According to Halbwachs's and Assmann's theory, collective cultural memory is the connective structure that ensures the continuation of social identity. Similarly to Berger and Luckmann's institutions of social reality construction, cultural memory plays the same role in perpetuating, reproducing and strengthening reality as constructed/interpreted/lived. The etymology of *canon* refers to such a social institution. The term's direct field of meaning has entailed "orientation", "finding-one's-way", "measure" and "etalon" ever since the ancient Greeks.

From the point of view of literary criticism, *canon* refers to a select group of texts which are deemed worthy of commentary, criticism, and scholarly study as well as apt to preserve and perpetuate the knowledge encoded in them. A given group of texts becomes canonical by the ordering and distinction principles, and the values, norms, motivational structure, and interpretive framework it represents within a given community. The canon, as an institutionalized medium of storing knowledge relevant to the social construction and interpretation of reality as well as to collective cultural memory, ensures the coherence and perpetuation of group identity.

The third chapter builds on Kuhn's paradigm theory. In this approach, the canon might be viewed as a means of group cohesion and is responsible for the continuity and unity of group/social identity: it helps to create a meaningful past by constantly referring to the present, thus enabling the community to create a future that is

strongly linked and influenced by norms, values, choices and decisions derived from the assumed/construed past and present. In order for new texts to enter the canon or become eligible for canonisation, they have to meet two criteria. On the one hand, they have to be at least in part consistent with the existing canon; on the other hand, they have to provide evidence that they are able to answer questions that the existing canon has not yet been able to deal with effectively.

The fourth chapter presents the first literary critical analysis based on the above discussed theories. Chantal Bourgault du Coudray's *The Curse of the Werewolf: Fantasy, Horror and the Beast Within* (2006) provides an example for canonizing fantasy werewolf literature in the chapter "A manifesto for werewolves". The close reading of the chapter unfolds her attempt at integrating a peripheral group of texts into literary critical discourse, which is based on the generic comparison of fantasy werewolf literature and gothic horror werewolf literature by using analytic tools and models derived from postmodern literary criticism dealing with works embedded in popular/mass culture.

The fifth chapter indulges in the comparative analysis of two short stories, Guy de Maupassant's *Le loup* and Peter Flemming's *The Kill*. The analysis focuses on the key motif of locality present in the figure of the werewolf as well as in the definition of canonisation. While reflecting on, or rather, deconstructing the non-evident distinction between normal and deviant, peripheral and stigmatized, peripheral and banned, the werewolf-like characters help to form a clearer image about the mechanisms keeping canons alive.

The sixth chapter focuses on the fairy tale as a unique medium of guarding and passing on collective social and cultural knowledge. Similarly to the canon, fairy tales also serve the recording/encoding of segments of reality (i.e., knowledge) which are relevant to the community's survival (identity, norms, values, interpretative frames), and which have immediate actuality

irrespective of the time and place of retrieval. The linear comparative analysis of different versions of *Little Red Riding Hood* demonstrates in practice the static dynamics inherent to the theoretical workings of the canon.

III. Results and suggestions for further research

The plasticity behind the constructed nature of opposites – such as transformation and constancy, change and a static state of existence, the remote ungraspability of the periphery and the seeming security of the centre – is revealed in the chapters dealing with literariness; (self-)reflexivity; the canon as a collective social and cultural institution; the critical analysis of an attempt to canonize literary texts focusing on werewolves; man/wolf narratives questioning the viability of a centre-periphery model; or the unbroken continuity of the tradition of (fairy) tales.

The werewolf reflects the "unreality" of a constructed, unpredictable reality. Yet, the perpetual metamorphosis inscribed in its body is not simply a representation of the crisis and ungraspability of identity, frameworks of interpretation, or of everyday reality as such. Rather, the werewolf shows precisely how wolfishness/beastliness is inherent to being human as well as showing how humaneness is inherent to being bestial; how change is inherent to permanency and how permanency is inherent to change: how crisis can be interpreted as a possibility to making change, and how change and transformation can be seen as temporary crisis.

The ambivalent potential of the werewolf reveals two aspects of one and the same difference at the same time: they are beasts who might turn into humans (and vice versa) at unpredictable moments so that we may never know which manifestation of their being is the "real" one. They are unsolvable enigmas: neither animal, nor human, no matter how hard we try to categorize them.

Still, ambivalence is not necessarily upsetting: it can be seen as an emotional state that uniquely represents the constant change of the world around us. Perhaps it is through the character of the werewolf (among all other hybrid creatures we might come across in bestiaries) that we can best understand the subjectivity and constructed quality of reality, since, for them, the passing from one reality to another is not impossible but inherently natural.

Similarly to others attempting to introduce a new group of canonical texts into the discourse on literature, I relied on a specific yet to some extent biased and subjective selection of authors and texts who helped supporting the topics and theories dealt with: canon formation, the mechanism of canonisation, the construction of reality – all viewed from the vantage point of literary texts focusing on werewolves. Evidently, the selection meant to enhance the academic relevance of the texts, thus promoting the continuity of the thoughts and ideas discussed in the paper. The theoretical chapters allow for a slight reconsideration of the definition of the canon from a sociological point of view, while the practical analytical chapters open up new and as yet unexplored horizons for literary critics to discover: the literary texts surrounding the figure of the werewolf are a promising and rich source of further investigation.

Since the dimensions of the thesis made possible the analysis of only a restricted selection of literary texts focusing on werewolves, further investigations of similar texts in the theoretical framework proposed might shed light on new aspects of the already existing group of texts. Beside canon theory, psychoanalysis might also provide further insight into the complex and ambivalent character of the werewolf as represented in literature. Although theories discussed in the thesis tend to focus primarily on the canon, attempts were made at bringing identity theory into play as well, especially in the practical analytical chapters. Further investigation of the topic from the point of view of identity might also help further explore the relevance of the group of texts rich in motifs and underlying meaning.